

Sygn. akt II UK 329/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z wniosku D. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 listopada 2013 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Organ rentowy wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 24 stycznia 2013 r. Wyrokowi, zaskarżonemu w całości, zarzucono naruszenie: 1) art. 190 ust. 3 Konstytucji RP polegające na pominięciu, „że w wyroku z 13 listopada 2013 r., K 2/12, orzekając o niezgodności z Konstytucją przepisu art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emerytach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, Trybunał Konstytucyjny wskazał, że utrata mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r.

nastąpi z dniem ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, co miało miejsce 22 listopada 2012 r.”, 2) art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emerytach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) przez przyjęcie, „że na skutek uchylecia mocy obowiązującej wskazanych wyżej przepisów wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., K 2/12 powódce D.G. przysługuje prawo do wypłaty emerytury, poczynając od 1 października 2011 r.”.

Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 24 stycznia 2013 r. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji kasacyjnej.

Jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na jej oczywistą zasadność oraz na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „polegającego na ustaleniu, czy w sytuacji wskazania w wyroku przez Trybunał Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu dopuszczalnym jest uznanie, iż skutki wyroku rozciągają się również na stany faktyczne i prawne zaistniałe przed wydaniem tego wyroku, pod rządami uchylonego przepisu”.

W ocenie organu rentowego, „do wskazanej w wyroku Trybunału Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej, przepis powinien być uznany za zgodny z konstytucją, tym samym, wykluczony jest skutek retrospektywny takiego wyroku”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna, spełniająca wymagania z art. 398⁴ k.p.c. podlega dalszej kontroli w postaci tzw. przedsądu (postanowienie SN z 13 listopada 2008 r., II UK 228/08, LEX nr 564794). Na tym etapie ustala się przede wszystkim, czy zachodzą okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania, co ma umożliwić wybór jedynie takich spraw, które powinny zostać rozpoznane przez organ

najwyższego szczebla sądownictwa ze względu na interes publiczny (postanowienie SN z 29 stycznia 2011 r., I UK 295/10, niepubl.). Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Nie można uznać, iż zagadnienie prawne budzi poważne wątpliwości, jeśli skarżący nie uzasadni tego, np. przez wykazanie, że dotychczasowe orzecznictwo i doktryna prawa nie dają w tym zakresie wystarczającego rozwiązania (postanowienia SN z 27 maja 2010 r., II PK 66/10, niepubl., podobnie SN w postanowieniu z 25 sierpnia 2004 r., I PZP 4/04, Wspólnota 2004/19/54).

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 13 listopada 2012 r., K 2/12 uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

W utrwalonej judykaturze przyjmuje się, że skutkiem uznania za niekonstytucyjne przepisów w określonym zakresie jest obowiązek zapewnienia przez wszystkie sądy, które orzekły na podstawie niekonstytucyjnych przepisów prawa, stanu zgodnego z Konstytucją w zakresie wiążąco rozstrzygniętym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (por. uchwałę SN z 23 stycznia 2001 r., III ZP 30/00, OSNAPiUS 2001 nr 23, poz. 685 i wyroki: z 5 września 2001 r., II UKN 542/00, OSNAPiUS z 2004 r. nr 2, poz. 36, z 12 czerwca 2002 r., II UKN 419/01, OSNAPiUS z 2002 r. nr 23, poz. 58, z 27 września 2002 r., II UKN 581/01, OSNAPiUS z 2002 r. nr 23, poz. 581, z 18 grudnia 2002 r., I PKN 668/01, OSNAPiUS z 2004 r. nr 3, poz. 47, z 18 maja 2010 r., III UK 2/10, OSNP 2011 nr 21-22, poz. 278 i z dnia 4 lipca 2012 r., III UK 132/11 – niepubl.). Skoro uznane za niezgodne z Konstytucją przepisy prawa naruszały ustawę zasadniczą już od dnia ich wejścia w życie (*ex tunc*), przeto nie mogą być legalną podstawą orzekania

przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy. Stanowisko powyższe jest także akceptowane w doktrynie prawa pracy (zob. W Sanetra: Konstytucyjne problemy stosowania prawa pracy, w: Konstytucyjne problemy prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, red. H. Szurgacz, Wrocław 2005, s. 41-46). Należy mieć tu na uwadze art. 190 ust. 4 Konstytucji, który traktuje orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego jako podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Skoro więc może być wzruszone prawomocne orzeczenie wydane przed datą wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, nie można wymagać, aby w sprawach zawisłych i nierozstrzygniętych do tej daty, sądy stosowały sprzeczne z Konstytucją przepisy (por. postanowienie SN z 7 grudnia 2000 r., III ZP 27/00, OSNAPIUS 2001 nr 10, poz. 331; przywołane wyżej wyroki SN z 5 września 2001 r., II UKN 542/00 i z 12 czerwca 2002 r., II UKN 419/01 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2002 r., II UKN 281/0, OSNP 2004 nr 2, poz. 36).

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.